

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

DEPARTAMENT DE CULTURA, PATRIMONI I ESPORTS

13281***Incoació de la declaració com a Bé Catalogat de l'embarcació Margarita II localitzada al Port d'Andratx***

A la sessió del dia 18 de desembre de 2018, la Comissió Insular de Patrimoni Històric de Mallorca, sobre l'expedient de referència va acordar, per unanimitat, el següent:

“

1.- Denegar la incoació com a Bé d'Interès Cultural de l'embarcació Margarita II localitzada al Port d'Andratx, de conformitat amb l'informe tècnic de data 14 de novembre de 2018, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

2.- Incoar l'expedient de declaració de l'embarcació Margarita II com a Bé Catalogat, localitzada al Port d'Andratx, segons la descripció del qual figura a l'informe tècnic de data 14 de novembre de 2018, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

3.- Els efectes d'aquesta incoació són els que genèricament estableixen la Llei 12/98, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears i la normativa concordant.

4.- L'acord de declaració s'haurà d'adoptar en el termini d'un any, comptador des de la data d'iniciació del procediment, el qual caducarà un cop transcorregut aquest termini. Caducat el procediment, no es podrà tornar a iniciar fins al cap d'un any, llevat que ho demani el titular del bé.

Tot això, de conformitat amb el que estableix l'article 14 i següents reguladors del procediment de declaració de béns catalogats de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears.

5.- Notificar aquesta resolució als interessats, a l'Ajuntament d'Andratx i al Govern de les Illes Balears.

6.- Publicar aquest acord en el Butlletí Oficial de les Illes Balears i en el Boletín Oficial del Estado, anotar-ho al Catàleg Insular del Patrimoni Històric de Mallorca i comunicar-ho al de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears perquè procedeixi a anotar-lo al Catàleg General del Patrimoni Històric de les Illes Balears i insti la seva anotació a l'Inventari General de Béns Mobles de l'Administració General de l'Estat.”

El trasllat d'aquest acord es fa a reserva de l'aprovació de l'Acta.

Contra aquest acord, que no posa fi a la via administrativa, es pot interposar el RECURS D'ALÇADA davant la Comissió de Govern del Consell Insular de Mallorca, dins el termini d'UN MES, comptador a partir del dia següent al de la recepció de la present notificació.

Contra la desestimació expressa del recurs d'alçada podrà interposar-se el recurs contenciós administratiu, davant del jutjat contenciós administratiu de Palma en el termini de dos mesos, comptadors a partir del dia següent al de la recepció de la notificació de la desestimació de l'esmentat recurs.

Un cop transcorregut tres mesos des de la interposició del recurs sense que s'hagi notificat la resolució, podrà interposar-se el recurs contenciós administratiu, contra la desestimació presumpta del recurs d'alçada, sense limitació temporal, mentre no hi hagi resolució expressa.

No obstant l'anterior, es pot exercitar, si n'és el cas, qualsevol altre recurs que s'estimi pertinent. Tot això de conformitat amb la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les Administracions Públiques.

Palma, 20 de desembre de 2018

El secretari delegat de la Comissió Insular de Patrimoni Històric
Miguel Barceló Llompart

Annex I: S'adjunta com annex l'informe tècnic de dia 14 de novembre de 2018.

En data 5 d'abril de 2018 (núm. reg. 12614) va tenir entrada al servei de patrimoni, remesa per l'Ajuntament d'Andratx, sol·licitud de declaració com a Bé d'Interès Cultural a favor de l'embarcació Margarita II, localitzada al Port d'Andratx.

En data 5 de setembre de 2018 (núm. reg. sortida 2931) es va remetre sol·licitud d'informe tècnic a la Unitat de Patrimoni Marítim de la Direcció Insular de Medi Ambient del Consell Insular.

En data 7 de novembre de 2018 (núm. registre entrada 6429) va tenir entrada al departament de patrimoni informe redactat per Bernat Oliver, tècnic en patrimoni marítim, sobre la vàlua patrimonial de l'embarcació Margarita II.

L'informe del tècnic en patrimoni marítim, una vegada analitzats els criteris estàndards a l'hora de valorar embarcacions històriques (antiguitat; estat de conservació; conservació dels registres originals; singularitat tipològica constructiva; variabilitat morfològica; ús actual, i valoració històrica i simbòlica), conclou que aquesta embarcació, tot i constituir un element amb vàlua patrimonial, no té la rellevància que el permetria ser declarat BIC, però sí la de constituir un bé amb protecció jurídica individualitzada com és la categoria de Bé Catalogat.

Una part important d'aquest informe es redacta amb les aportacions de l'informe tècnic remès per Bernat Oliver, tècnic en patrimoni marítim

1. FITXA TÈCNICA

Nom: *Margarita II*, (a) *Alcotan*

Matrícula: 6ª- PM-1-60-14

Mestre d'aixa: Joan Vaquer Soler

Lloc de construcció: Portocristo (Manacor)

Any de construcció: 1952

Eslora: 10'62 m

Mànega: 3'77 m

Puntal: 1'53 m

TRB: 9'57

Motorització: extrets

Aparell: no

2. MEMÒRIA HISTÒRICA I DESCRIPTIVA

L'embarcació *Margarita II* va ser construïda a Portocristo l'any 1952 per la mà del mestre d'aixa Joan Vaquer Soler (Felanitx, 1899-Portocristo, 1971), d'acord amb les plantilles pròpies, en un moment en que la construcció d'embarcacions menors va tenir un moment de molta activitat.

Aquest mestre va treballar al Port de Felanitx. Les primeres dades que tenim de la seva feina daten de 1931. Va construir majoritàriament llaüts, però també alguns bots, pasteres i algunes poques llanxes (bots felanitxers). Mestre Vaquer va construir dues embarcacions d'eslora similar al *Margarita*, el llaüt *La Rosa* (1953) de 10'60 m i el *San Javier* (1952) de 10'62 m.. Això fa que el *Margarita* sigui un model característic de l'obra d'aquest mestre i de la zona on es va construir. De fet, el Port de Manacor, va ser un dels llocs on es va consolidar la construcció de batiments de gran eslora, les golondrines, a través de les Drassanes Vermell amb el mestre d'aixa Joan Vaquer Cabrer (1950), hereu de Joan Vaquer Soler.

Els armadors varen posar-li, inicialment el nom de *San Javier- Alcotan* i se li va incorporar un motor semidièsel del fabricant Bolinders.

L'any 1957 va ser inscrit a la Direcció Local de Navegació i Pesca Marítima de Palma. En aquest moment, segons el Tribunal Provincial de Contractació i Defraudació de Balears queda assignat com armador el Servei Especial de Vigilància Fiscal (Delegació d'Hisenda). A partir de l'any 1957 i fins al 1959 es fan modificacions, entre d'altres, la substitució del motor.

El 1965, el Servei Especial de Vigilància Fiscal, adjudicà el llaüt a D. Miguel Rubí Caruda, i comença a tenir un nou ús, el transport de passatger i es va traslladar a Es Castell (Villa-Carlos), Menorca. L'any 1973, es va instal·lar un motor més gran, tipus Barreiros de 60cv i l'any 1989 un motor Perkins de 50cv.

Així, el Margarita II és una de les primeres embarcacions en complir funcions relacionades directament amb el boom turístic, i en certa manera representa l'antecedent de les golondrines que al contrari que aquest, ja no tendrien el buc tradicional d'un llaüt sinó una forma determinada pensada ja únicament per a portar passatge.

Al voltant dels anys 90 el responsable és l'empresa menorquina Subbuteo S.L. i es va utilitzar pel transport de mercaderies i passatgers. D'aquesta època també és la instal·lació del mirador o petita cabina, per poder transportar passatgers, i altres canvis de motor.

L'any 2014 es torna a traslladar a Mallorca, al Port d'Andratx, i els nous propietaris, Cruceros Margarita C.B., li posen el nom de *Margarita II* i incorporen el llaüt a la seva flota de vaixells que transporten visitants al Parc Natural de sa Dragonera.

L'any 2017 començà el procediment per tal de fer donació d'aquesta embarcació a l'Ajuntament i s'inicià un projecte de col·laboració amb l'institut d'IES i Formació Professional Baltasar Porcel per tal d'incorporar-lo al cicle de Formació Professional Bàsica de manteniment d'embarcacions esportives i esbarjo, pel qual va ser restaurat íntegrament.

La barca es troba actualment en un solar de l'Ajuntament d'Andratx, a terra. En el moment en que va ser dipositada se li practicaren intencionadament 4 xaps amb la finalitat d'inutilitzar-la per a navegar. Aquests danys no són irreversibles, però han afectat l'estructura de la barca, principalment la quilla i la taula paralla.

3. DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ

L'embarcació *Margalida II* és un dels pocs llaüts que queden a Mallorca amb eslora superior als 50 pams. Dins d'aquestes eslores, a més, s'ha de valorar que no es tracta d'un llaüt dels tipus anomenats "de senyor", sinó que es tracta d'un buc de feina.

Quan es va construir, els canvis que es venien donat des dels anys 30/40 en la morfologia dels llaüts, per tal de poder incorporar els motors, ja s'havien consolidat, de manera que les plantilles d'aquesta barca ja han deixat de ser purament veleres i es corresponen amb les plantilles d'un buc motoritzat.

La barca conserva els registres originals més importants, concentrats en la plantilla. Al llarg dels anys ha patit certes modificacions que han afectat l'obra morta, però es tracta d'intervencions reversibles. Al marge dels xaps fets per a inutilitzar-la, l'estat de conservació de la barca en general és bo. L'obra viva i l'obra morta presenten un estat íntegre i no s'aprecien altres danys d'importància a l'estructura ni al folre. La coberta presenta bon estat, llevat del fet que la pintura ha botat per culpa de la manca de manteniment.

4. PRINCIPALS MESURES DE PROTECCIÓ DEL BÉ

S'haurà de comunicar a l'administració competent en matèria de patrimoni històric qualsevol acte jurídic i tècnic que pugui afectar a l'obra que ara es proposa la seva declaració.

La barca s'ha de conservar talment com es troba en l'actualitat. No poden efectuar-se canvis en el volum del buc ni de cap altra naturalesa que afecti la seva morfologia i el seu aspecte (tractament de l'obra viva i l'obra morta pel que fa a colors i textura).

Qualsevol intervenció de conservació o restauració haurà d'anar precedida pel lliurament del projecte corresponent signat per tècnic competent a fi de tramitar la seva autorització prèvia per part de la CIPH. Aquest haurà de recollir, com a mínim, la justificació de dita intervenció i les feines a realitzar especificant entre d'altres, formes, tècniques, materials, pressupost i tècnics especialistes que intervindran.

Els elements que constitueixen l'enramada de la barca: quilla, codasts, rodes, contrarodes, peu de roda, capellet, peça i/o paramitjal i costellam (medissada); així com la taula de claus són objecte d'atenció especial i no poden ser intervinguts a cap nivell sense un projecte d'intervenció específic.

Els interiors han de respectar els registres originals i les actuacions que s'hagin de dur a terme com ara la motorització en tot el seu conjunt, hauran igualment de justificar-se i detallar-se en el projecte corresponent.

El elements i sistemes de govern s'hauran de respectar igualment que l'absència en origen d'elements de propulsió a vela (arboradura i veles).

La situació actual de l'embarcació, en un solar i sense estar coberta per res, no ajuda a la seva conservació. Certament la barca es troba una mica arrecerada del sol directe, però no pot evitar ser víctima de la intempèrie. Per això, haurà de ser traslladada a un lloc cobert on es garanteixi el seu estat de conservació a terra. Mentre no sigui traslladada s'haurà de cobrir amb algun sistema que eviti els efectes d'estar

exposada al temps.

En tot cas, s'haurà d'estar al que assenyalava la llei 12/98, del patrimoni històric de les Illes Balears, especialment en els seus articles 3 (col·laboració dels particulars), 22 (protecció general dels béns del patrimoni històric), 26 (deure de conservació), 27 (incompliment del deure de conservació), 28 (reparació de danys), 44 (Règim general dels béns mobles), 47 (conservació).

5. CONCLUSIONS

L'embarcació Margarita II va ser construïda d'acord amb les tècniques tradicionals dels mestres d'aixa mallorquins i basades en les plantilles d'un llaüt tradicional, en aquest cas, les pròpies de mestre Joan Vaquer Soler. Aquest, un reconegut mestre d'aixa, només va construir tres embarcacions semblants i aquest és el darrer exemplar d'un llaüt d'aquestes dimensions construït per aquest mestre que es conserva.

Una vegada analitzat els diferents valors patrimonials que conflueixen en aquesta embarcació, i tal com destaca el tècnic en patrimoni marítim en el seu informe, la singularitat tipològica i constructiva (les dimensions i el mestre constructor) seria el més destacable, fent que aquesta embarcació sigui mereixedora d'una protecció singular de les establertes a la Llei 12/1998 de patrimoni de les Illes Balears. En aquest cas, no té la rellevància que el permetria ser declarat Bé d'Interès Cultural, però té prou significació i valor per ser declarat Bé Catalogat.

Així doncs, es proposa:

1. **Denegar la incoació com a Bé d'Interès Cultural** de l'embarcació Margarita II localitzada al Port d'Andratx.
2. **Proposar la incoació com a Bé Catalogat** de l'embarcació Margarita II, localitzada al Port d'Andratx.

